

Ресурсен център Европа

С подкрепата на
програма "Еразъм+"
на Европейския съюз

22 декември 2022

СЕМЕЙНИ ДИАЛОЗИ ЗА ЕВРОТО

ИНГРИД ШИКОВА

Казвам се **Георги Европейски**. Не се шегувам – щом има фамилии Балкански, Софиянски, Търновски, Македонски, защо да няма Европейски. Георги съм по паспорт, но всъщност имам няколко имена- дядо ми казва Гошо, баба – Гошко, мама откакто направи голямо пътешествие из Испания започна да ме нарича Хорхе, брат ми се обръща към мен с Джордж, а по-малката ми сестра, след като се върна от Евроскола в Страсбург ми вика Жорж. Единствено татко използва истинското ми име Георги. Мисли, че това е начин да си поддържа авторитета. В училище пък ми викаха Евро – съкратено от Европейски. Така си останах известен – Жоро Еврото. Но това не е толкова важно. По-важното е, че заради името си и по настояване на мама, станах студент по европеистика. И ето ме – Георги Европейски – европеист. Добре звучи, нали!

Но когато ме приеха да следвам европеистика не знаех каква беля ще ми дойде до главата. Не, не говоря за изпитите, за хилядите страници законодателство на ЕС, за Лисабонския договор и какво ли още не. Най-сложно се оказа положението в моето семейството. Взеха ме за експерт по европейските дела. Щом се прибера в къщи и ме заливат с въпроси. Дядо е недоволен, че не са ни приели в Шенген – той и без това не пътува, ама ей така за самочувствието му било важно да сме вътре. Баба ме пита защо имало разлика между праха за пране в България и в Германия – затова германките били по-руси и по-бели от нас. Баща ми пък е недоволен от акцизите върху домашната ракия – нали сам си я произвежда, защо Европейският съюз го кара да плаща. Мама ме пита кога ще започнат преговорите със Северна Македония – имала приятелка там и й било криво, че ги спираме, а пък много й се искало да й отиде на гости. Брат ми пък имаше планове да учи в Обединеното кралство, а то пък взе че напусна ЕС и сега таксите са непосилни за нашия семеен бюджет – защо Европейският съюз не ги е „озаптил“ тези англичани, както се изразява той. А по-малката ми сестра се оплака, че любимият ѝ шоколад в България бил само с 16 лешника, а като била на Евроскола в Страсбург яла същия шоколад, но с цели 22, при това много по-едри лешници.

Но тези въпроси са нищо в сравнение с темата за еврото. Откакто се заговори, че ще влизаме в еврозоната в къщи не се живее. Щом се прибера, всички от семейство Европейски се нахвърлят върху мен като журналисти на министър. Тъй като не се издържа на този натиск, реших да направя график и европейски регламент, иначе не можех да се справя. Теглихме жребий за провеждане на евро -диалози, а според регламента всеки можеше да задава до три въпроса. Първият диалог се падна на дядо.

Евро-диалог с дядо

- Гошо, много съм притеснен от това евро – започва дядо замислен.
- Защо, бе дядо, какво те тревожи?, питам аз.
- Ами за пенсията, чедо – нежно подхваща дядо. Какво ще стане с пенсийката ми? Казват щяла да стане по-малка, а пък цените двойни.
- Кой ти казва това, дядо ?– запитах го аз.
- Вчера като бях в пенсионерския клуб, дядо ти Коста, нали го знаеш, той така ни обясни. Ама я ти ми кажи, че ако стане

така как ще я караме.

- Слушай добре, дядо – пенсията ти ще бъде превърната в евро, от деня, в който България стане член на еврозоната. Колко ти е пенсията сега? – с известно неудобство питам дядо.

- 488 лева и 95 стотинки, сине.

- А сега слушай още по- добре – курсът на лева към еврото е 1,95583. Делиш 488,95 на този курс и получаваш – трябваше да го сметна с калкулатора – 250 евро. Това ще получаваш, дядо.

- Добре, ами цените, Гошо? Според дядо ти Коста, щели само да сменят надписа – вместо лева, ще пишат евро и готово.

- Дядооо! - започнах да се ядосвам на дядо ми Коста, когото изобщо не познавам. Същото ще стане с цените – ще бъдат превърнати в евро със същия курс. Е, сигурно е, че търговците ще се опитат да закръглят, където може, но ще има строги правила затова и тези приказки на дядо Коста са измислица.

- Нали имам право на още един въпрос? – малко поуспокоен попита дядо. Пак дядо Коста му мъти главата си помислих, без да му го казвам. - Щели сме да си изгубим суверенитета казва Коста.

- Така си и знаех! Дядо, нали ти е известно, че България е във валутен борд, че нашето левче така или иначе е здраво завързано за еврото. Но сега не можем да участваме във вземането на решения в Европейската централна банка. Като приемем еврото България ще участва във вземането на решенията. Но ще трябва да бъдем дисциплинирани. Да не харчим повече отколкото позволява бюджетът.

- Това за дисциплината ми харесва! - заключи дядо и свойски ме потупа по гърба.

Евро-диалог с баба

Баба грижливо беше приготвила трите въпроса, които ѝ се полагаха по регламент.

- Как ще се оправям с това евро, Гошко? – и тя беше разтревожена. Аз си знам цените в лева. Като отида в супера, как ще разбера кое колко струва?

- Това ли ти е проблемът, бабо! – слушай сега – около пет месеца преди да бъде въведено евро, цените в магазините ще бъдат обозначени едновременно в лева и в евро. Така ще бъде и една година след като влезем в еврозоната. За година и половина ще свикнеш и ще се справиш.

- Това добре, казва баба, но как ще се оправям с плащането на касата?

- Бабо, един месец след въвеждането на евро, ще можеш да плащаш в магазина с левчетата, които си скъталата, но ще ти връщат евро. На касовата бележка ще виждаш сумата в лева и в евро, така че няма да се объркаш. Ето например купуваш си олио – колко струва сега, бабо?

- Ох, поскъпна мазнинката, Гошко, близо 5 лева – въздъхна баба.

- Тогава като си купуваш „мазнинката“ ще видиш цената на етикета, обявена в лева и евро - 5 лева и 2,60 евро.

- И още един въпрос имам, чедо. – Скъталата съм някое и друго левче в едно бурканче. Какво трябва да направя, да не ми изгорят паричките?

- Това е най-лесно, бабо. Ще се разходиш до някоя банка или може и до пощата и ще ти ги обменят в евро. Но е добре да направиш това най-късно шест месеца след като сме влезли в еврозоната. Ако на теб не ти се ходи, аз ще се погрижа. – усмигнах се заговорнически на баба.

- Благодаря ти, сине – усмигна се баба и ми мушна в джоба една двайсетолевка да се почерпя.

Евро-диалог с мама

Мама беше май единствената от нашето семейство, която чакаше с нетърпение да влезем в еврозоната заради нейната страст към пътешествията.

- Хорхе, аз, за разлика от дядо ти, го искам това евро. Колко по-лесно се пътува без да се занимаваш с обмен на валута. А и цените по-лесно се сравняват, когато пазарувам в друга държава от еврозоната.

- Така е, мамо, напълно си права. Няма да губиш от комисионни за банките и от неизгоден курс. Слагаш си еврата в джоба и потегляш – вече 20 държави от ЕС са в еврозоната. И още нещо - нали планираш почивка в Черна гора? Черна гора вече 20 години използва евро, като национална валута. В Хърватска не си ходила, а и хърватите вече са в еврозоната. И в Шенген ги приеха, и футбол знаят да играят!

- Супер! - искрено се зарадва мама. И аз го харесвам този Модрич! А трябва ли да направя нещо с влога си в банката и с банковите карти след въвеждане на еврото?

- Нямаш проблем, мамо! – бодро ѝ отвърнах – банката служебно ще превърне влога ти от лева в евро.

- Това е чудесно! – възторгна се още повече мама. Но сега ще ти задам най-важният въпрос – кога България най-после ще влезе в еврозоната, че съм планирала интересни маршрути?

- Тук вече ме хвана на тясно. Нали знаеш, мамо, че има условия, които трябва да изпълним – казват се Маастрихтски критерии – има важни икономически изисквания за инфлацията, лихвените проценти, държавния дълг и най-важното – не повече от 3% бюджетен дефицит. Ако се мобилизираме, може и да стане по-скоро, но ако не сме във форма, тогава не мога да прогнозирам. Препоръчвам ти да прочетеш една книга по въпроса – „Пътят на България към еврозоната“. Всичко ще ти стане ясно! Нали и ти винаги си ми казвала, че е важно да сме информирани, за да правим правилния избор. А за да те улесня, веднага ще ти я дам, с нея си взех изпита по „Икономически и паричен съюз“. – изпъчих се гордо, сякаш току що бях получил шестлица при доцент Симеонов.

- Чудесно! – доволна възкликна мама. Знаех си аз, че правилно те посъветвах да учиш европеистика. Така ще мога да споря с дядо ти, защото той все някакъв негов приятел от пенсионерския клуб ми цитира. Коста казал това, Коста казал онова!

- Ето ти книгата, мамо! Чети и се просвещавай! Желая ти успех в диспутите с дядо! – мама ме прегърна напълно разнежена и веднага се втурна към доста обемястото томче. Дано да не ме кара да ѝ разяснявам написаното.

Евро-диалог с татко

С татко е по-трудно. Той е недоверчив и непрекъснато подозира конспирации, национални и световни заговори.

- Давай въпросите, татко! – прекъснах неговите размишления относно конспиративните теории.

- Евро, евро, ама ще тръгнем по „гръцкия сценарий“, Георги. Сигурен съм, че така ще стане. Нашите политици ще похарчат целия валутен резерв. – дълбокомислено каза татко.

- Няма да стане, татко. Европейските институции са много по-бдителни, няма да позволят такъв произвол. Знаеш ли колко строги процедури са въведени за държавите в еврозоната за съблюдаване на бюджетната дисциплина и макроикономическата стабилност? – заговорих на татко почти като на изпит. – Вярно е, че с приемане на еврото нашата национална банка ще прехвърли част от валутните си резерви към Европейската централна банка. Останалата част от резерва също няма да може да се харчи свободно и без спазване на принципи и правила.

- А какво ще стане с валутния борд, Георги? Че като си спомня какво беше през 96-та, косата ми настръхва. – Тук само ще вметна, че татко отдавна се беше простил с косата си и нямаше какво да му настръхва, но беше ясно, че спомените от онези години, в които беше загубил всичките си спестявания и вместо кола, с парите си купил чифт обувки, са оставили у него ярка следа и тотално недоверие към банки и политици.

- Татко, влизането в еврозоната е най-добрият начин да излезем от валутния борд. При това знаеш, че има и решение на Народното събрание да се присъединим към еврозоната при същия валутен курс 1,95583. – продължих да говоря сериозно като Георги Европейски – студент по европеистика.

- Дано да си прав, Георги, че може да се появят политици дето да отменят борда и да се развихри оня ми ти курс, може и до пет лева за евро да стигне. Кой знае какви конспирации са замислили! – върна се отново татко на конспиративните теории.

- Ето затова е добре да преминем от валутния борд, направо в еврозоната, татко. – опитах се да го успокоя и за да съм по-убедителен използвах неговите думи „ Дисциплина е нужна – навсякъде и във всичко!“

- Така те искам, Георги! Хайде отивай да учиш, че сесия те чака! – изкомандва ме татко. Изчезнах бързо в моята стая, за да не ме подхване отново за акциза на ракията.

Евро-диалог с брат ми

За да е по-ясна позицията на по-големия ми брат, трябва да посоча, че след като не можа да замине да учи в Кралството, (така наричаше държавата, която напусна Европейския съюз през 2020, защото не бил сигурен, че е Обединено), стана бизнесмен. То сега в България бизнесмени много. Но по-важното е, че брат ми е от онези, които вярват в Европа. Абе, нали е Ангел Европейски! Така казват – дошъл е с името си! Не че е ангел – аз за да го дразня му викам Дявол Европейски. Срещат се и дяволи из Европа, примери много!

- Джордж, знаеш, че ние с мама сме за еврото, тя заради пътуванията, аз – заради бизнеса. Няма да те мъча с въпроси, брат ми, само ще ми кажеш дали съм прав. – с леко пренебрежение се обърна към мен. Нали е по-голям, естествено е.

- Аз си мисля, Джордж, че еврото ще е от полза за бизнеса. Ще намалеят разходите по сделките и обмена на валута, няма да има риск от промяна на курсовете. А и достъпът до финансов ресурс ще бъде по-лесен. И повече инвеститори ще дойдат като сме в еврозоната. Ех, сега щях да съм изпечен финансист, ако тези брекзити не бяха излязли от Европейския съюз! Прав ли съм?– почти въздъхна брат ми.

- Прав си, Дяволе Европейски! Напълно си прав! И за брекзитите си прав. Само едно искам да ти кажа – внимавай с изкушението.

- Ей, Джордж, за какво изкушение говориш? Знам много добре как да действам с девойките. На краставичар краставици ще продаваш - възмути се брат ми.

- За финансовия ресурс ти говоря, Анджело, и за по-лесния достъп до него.
- Мама го наричаше Анджело, след като обиколи с кола цяла Италия. Като му казвала Анджело се връщала мислено във Флоренция.

- Ааа, за това ли говориш? Изпуснах следването в Кралството, но ги разбирам финансите. – усмихна се лукаво Ангел Европейски.

- Е, тогава съм спокоен за теб и твоя бизнес, Дяволе. Оставих го да се мъчи над един бизнес план, който трябваше да занесе на следващия ден в банката, за да получи европейско финансиране по Плана за възстановяване и устойчивост.

Евро-диалог със сестра ми

По-малката ми сестра има същия проблем с името като мен. Казва се Мария Европейска. Кръстена е на баба ми Мара, а аз – на дядо Георги. Баба я нарича Марче, дядо пък ѝ вика Марушка (доколкото разбрах от подмятанията на баба, дядо Георги е имал страстна любов с една полякиня, която се казвала Марушка), мама я нарича Марина, от италианската песен „Марина, Марина“ (тя искала да я кръсти Марина, но татко настоявал да не разсърди баба Мара, че трябвало да разчитат на нея за отглеждането на врецещото и непланирано бебе – така е като не са имали уроци по сексуално възпитание в училище), татко твърдо държеше всички да използват „най-прекрасното женско име“ Мария, но брат ми с английския уклон я наричаше Мери, с подчертано „р“. Аз пък ѝ виках Мими – като ме питаха защо, аз отговарях – като героинята от операта „Бохеми“. Май това беше единствената опера, която бях гледал като ни заведоха от училище.

- Жорж, най-после дойде и моят ред! – Името Жорж, произнесено с френско „р“, сестра ми почти го изпя.

- Пак ли за шоколада и лешниците ще ме питаш, Мими? – подсмихнах се аз.

- Жорж, престани! Имам сериозен въпрос за еврозоната и въобще за евроинтеграцията. Какво се случва с националната ни идентичност като влезем в еврозоната ? Ще я загубим, вече няма да сме българи - емоционално възкликна Мария-Марче- Марушка- Мери-Мими.

- Мими! – преминах в настъпление аз – какви ги говориш? Французите загубиха ли своята идентичност като са в еврозоната?

- Не – примирено ми отговори Мими.

- Ами германците? Немската марка беше втората по сила световна валута след долара, но и те са в еврозоната. Да не би да са по-малко германци?

- Не са, Жорж, имаме един германец в училище. Германец си е!
- Е тогава, защо ние българите ще си загубим идентичността? – отговорих ѝ с риторичен въпрос.
- Добре де, - съгласи се сестра ми – а какво ще има на българските монети евро?
- Ще трябва да изберем най-важните символи за българите. Сигурно ще има конкурс и обсъждане. Ти какво би искала да има на нашите монети? – заговорнически я попитах.
- Трябва да помисля – съсредоточено ми отговори Мими и се оттегли да размишлява върху българските символи.

Така приключиха евро-диалозите в семейство Европейски. Всички получиха отговори и положението се успокои, а аз си отдъхнах. И тъкмо разсъждавах по въпроса колко по-важна от информацията е комуникацията, спомняйки си твърдението на известен френски учен, че „информацията е съобщение, а комуникацията е отношение“ и някой позвъни на вратата. Отворих – съседката Спаска! (Мама я нарича Спейси).

- Жорко, спасявай положението, моля те! – извика тя като на пожар. То и пожар да имаше, аз нали не съм пожарникар, едва ли можех да помогна. Идвай бързо у нас, че се изпокарахме с чичо ти Ванчо!

- А, леля Спаске, за домашно насилие ли става дума? Вие от толкоз години сте заедно с чичо Иван, до там ли стигнахте? – попитах предпазливо.

- Не бе, Жорко, за еврото става дума! Той едно говори – Коцето каквото му казал в кръчмата, аз пък от една жена чух друго на пазара. Ела да ни го изкомуникираш това евро, че и до развод току виж сме стигнали! – почти проплака леля Спаска. Хвана ме здраво за ръката леля Спейси и ме повлече към съседния апартамент, където ме очакваше разярения чичо Ванчо.

И нека силата да бъде с мен, докато влезем в еврозоната, а и след това!

